

Σε κλίμα σκεπτικισμού και αμφισβήτησης

Τον Μάιο του 2007 ο βρετανικός τηλεοπτικός σταθμός Channel 4 παρουσίασε στο πρόγραμμά του μια έρευνα με τίτλο «Η μεγάλη εξαπάτηση με τις κλιματικές αλλαγές», φιλοξενώντας μερικούς από τους πλέον διαπρεπείς σκεπτικιστές και δημιουργώντας σάλο σε ολόκληρη την επιστημονική κοινότητα. Έκτοτε, σωρεία επιστημόνων, διαφορετικών κατευ-

θύνσεων έχουν εκφράσει την αμφισβήτησή τους σε διάφορα θέματα που αφορούν στην υπερθέρμανση του πλανήτη, έχοντας ως μοναδικό όπλο στη φαρέτρα τους το γεγονός ότι οι βεβαιότητες περί των κλιματικών αλλαγών ακόμη και σήμερα είναι ελάχιστες έως μηδενικές.

Ως μειονότητα, οι σκεπτικιστές θεωρούν τους εαυτούς τους όχι μόνο αμφι-

σβητίες μιας ευρείας επιστημονικής συναίνεσης αλλά και πολέμιους μιας ολόκληρης βιομηχανίας που έχει αναπτυχθεί με βάση τη συναίνεση αυτή, ενώ ένα από τα ισχυρότερα επιχειρήματά τους αποτελεί η άποψη ότι η πολιτική διαχείριση του κινδύνου οφείλει να βαδίσει προσεκτικά στο μονοπάτι μεταξύ της κινδυνολογίας και του εφησυχασμού.

ΠΑΤΡΙΚ ΜΙΚΑΕΛΣ ■■■

Ο Αμερικανός κλιματολόγος Πάτρικ Μίκαελς μολονότι δεν αμφισβητεί τις βασικές επιστημονικές αρχές πίσω από το φαινόμενο του θερμοκηπίου και αναγνωρίζει ότι η παγκόσμια μέση θερμοκρασία έχει αυξηθεί τις τελευταίες δεκαετίες, θεωρεί ότι οι αλλαγές θα είναι ήσσονος σημασίας και όχι καταστροφικές. Υποστηρίζει δε, ότι τα συμφέροντα πολλών ατόμων και ομάδων «εξυπηρετούνται με την πρόβλεψη επικείμενων καταστροφών και κατακλυσμών», κρούοντας τον κώδωνα για τα ερευνητικά κονδύλια.

ΦΡΕΝΤ ΣΙΝΓΚΕΡ -
ΝΤΕΝΙΣ ΕΪΒΕΡΙ ■■■

Στην πλέον ριζοσπαστική άποψη ότι η σύγχρονη υπερθέρμανση είναι μετρίου σημασίας και δεν αποτελεί δημιούργημα του ανθρώπου καταφεύγουν οι Σίνγκερ και Εϊβερι. Στοχοποιώντας μια δημόσια εκστρατεία τεραστίων διαστάσεων που προσπαθεί να πείσει ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι ανθρωπογενείς και συνιστά κρίση, οι ως άνω σκεπτικιστές υποστηρίζουν ότι «οι περιβαλλοντικές ομάδες, κυβερνητικές υπηρεσίες ακόμα και τα Μέσα Ενημέρωσης δεν φείδονται εξόδων προκειμένου να διασπείρουν το ολέθριο μήνυμα».

Bjorn Lomborg ■■■

Εφικτός ο στόχος των 100 δισ. δολαρίων

Ο Δανός οικονομολόγος Bjorn Lomborg έγινε ευρύτερα γνωστός με το βιβλίο του «The Skeptical Environmentalist», που κυκλοφόρησε το 2001, προκαλώντας θύελλα αντιδράσεων στην επιστημονική κοινότητα. Εκεί ο Lomborg ανέλυε πως η κινδυνολογία για την υποτιθέμενη κατάρρευση της οικολογικής ισορροπίας οδηγεί σε άσκοπες δαπάνες για το περιβάλλον, τη στιγμή που εκατομμύρια άνθρωποι χρειάζονται άμεση παροχή βοήθειας. Μάλιστα, οι απόψεις του αυτές είχαν αναγκάσει τον επικεφαλής του ΟΗΕ για το κλίμα να παρομοιάσει τον Lomborg με τον Αδόλφο Χίτλερ.

Ωστόσο, πρόσφατα ο γνωστός σκεπτικιστής του κλίματος έκανε μια εντυπωσιακή «στροφή» παραδεχόμενος τελικά ότι απαιτούνται 100 δισεκατομμύρια κάθε χρόνο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής! Επιπλέον, ο Δανός συγγραφέας, όπως αποκάλυψε σε συνέντευξη του στην βρετανική «Guardian», πρόκειται σύντομα να κυκλοφορήσει ένα βιβλίο, όπου προτείνει την επιβολή φόρου στις εκπομπές καυσαερίων, προκειμένου να συγκεντρωθούν 250 δισ. δολάρια ετησίως, που θα αξιοποιηθούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου.

«Ποτέ δεν ισχυρίστηκα ότι η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί ένα πρόβλημα που δημιούργησε ο άνθρωπος. Προφανώς και είναι»,

λέει σήμερα στον «Α.Τ.» ο Bjorn Lomborg. «Όποιοι θεωρεί ότι έχω κάνει στροφή στις απόψεις μου, τότε δεν έχει προσέξει αρκετά αυτά που έχω πει. Ναι, έχω κατα καιρούς ασκήσει κριτική στους ακτιβιστές του κλίματος για τα υπερβολικά επιστημονικά δεδομένα που παρουσιάζουν. Όμως, από το βιβλίο μου το 2001, πάντα υποστήριζα ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη αποτελεί ένα πραγματικό πρόβλημα, που πρέπει να αντιμετωπιστεί», επισημαίνει ο οικονομολόγος.

Σύμφωνα με τον Lomborg, ο μόνος τρόπος για να αναστραφεί η κατάσταση είναι η διάθεση 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως για την έρευνα και την ανάπτυξη «πράσινων» ενεργειακών τεχνολογιών. Μια δαπάνη 50πλάσια αυξημένη σε σχέση με τις αντίστοιχες σημερινές. Παράλληλα, ο 45χρονος συγγραφέας υποστηρίζει ότι «το πακέτο για το κλίμα και την ενέργεια», που έχει χαρακτηριστεί ως μια από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες στην ιστορία της Ε.Ε. και το οποίο στοχεύει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, είναι αναποτελεσματικό. «Αναμφίβολα η πρόταση των 100 δισ. δολαρίων είναι κάτι το αρκετά φιλόδοξο. Από την άλλη όμως, είναι πολύ φθηνότερο από τα 250 δισεκατομμύρια δολάρια που κοστίζουν κάθε χρόνο οι άστοχες πολιτικές της ΕΕ, αλλά και πολύ φθηνότερο από όσο θα στοιχίσει η πρότασή μου για επιβολή φορολόγησης στις εκπομπές καυσαερίων», εξηγεί ο Lomborg.

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΜΠΟΥΚΕΡ -
ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΝΟΡΘ ■■■

Προσομοιάζοντας τις μαζικές υστερίες για το κλίμα με ανάλογες του παρελθόντος, όπως το κυνήγι των Μαγισσών στην περίοδο μετά των Μεσαίων, οι εν λόγω σκεπτικιστές υποστηρίζουν ότι οι αγώνες μας σηματοδοτούν την ανάδυση μιας «νέας εποχής δεισιδαιμονίας». «Από μυστήριους και θανατηφόρους νέους ιούς και βακτήρια στις τροφές, ή αιωρούμενα στο περιβάλλον, ως τις τοξικές ουσίες στα σπύρια και στο εργασιακό μας περιβάλλον, όλα κορυφώνονται σε εσχατολογικά αποκαλυπτικά οράματα που συνοδεύονται από τον φόβο της παγκόσμιας υπερθέρμανσης».

● ● ● ●

Εύλογο, ωστόσο, παραμένει το ερώτημα του κατά πόσο θα πρέπει να δίνεται βάση σε τόσο εναλλακτικούς τρόπους σκέψης. Ο σκεπτικισμός αποτελεί τη ζωτική ουσία της επιστήμης και είναι εξίσου σημαντικός για τη διαμόρφωση πολιτικών. Είναι ορθή η πρακτική να εξετάζονται οι όποιοι ισχυρισμοί για τις κλιματικές αλλαγές και τις συνέπειές τους σε μόνιμη βάση, με κριτική διάθεση, καθώς η προσέγγιση της αλήθειας επιτυγχάνεται μόνο μέσα από την αμφισβήτηση του κύρους της γνώσης.

Επιστήμη & Τεχνολογία

■ Γράφουν:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΛΑΧΟΣ,
ΛΩΡΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ